

Ο μητροπολίτης Αίνου Ματθαίος 1807-1821.

Κείμενο : Δημήτριος Σαρμπεζούδης

Ενας από τους πιο σημαντικούς αρχιερείς της μητροπόλεως Αίνου, ο οποίος εποίμανε θεοφιλώς την επαρχία αυτή από το 1807 μέχρι το 1821, είναι ό όσιολογιώτατος έν ιεροδιδασκάλοις κύρ Ματθαίος.

Γεννήθηκε στην Αίνο στα μέσα του 18^{ου} αιώνα από ευσεβείς Έλληνες γονείς, οι οποίοι άνηκαν στην αριστοκρατία της πόλης και είχαν το επώνυμο Μεγάλος. Μέλος της σπουδαίας αυτής οικογένειας ήταν και ο Αθανάσιος Μεγάλος, ο οποίος το 1707 ήταν άρχοντας και πρόκριτος της Αίνου και στον οποίο, ανάμεσα σε άλλους άρχοντες της πόλης, το ίδιο έτος έστειλε επιστολή ο πατριάρχης Ιεροσολύμων Δοσίθεος: *Γράμμα εις τήν Αίνον τοις άρχουσι Μανολάκη Κομνηνω, Μιχαλάκη Κεχαγιᾶ, Αθανασίω Μεγάλω και Δούκα Κομνηνω.*

Ο Ματθαίος σπούδασε στη Μεγάλη του Γένους Σχολή με διδάσκαλο το διευθυντή της Σέργιο Μακραιο, κατά την πρώτη του θητεία το 1777-1793. Χειροτονήθηκε διάκονος και μετά από λίγο ιερέας. Διορίσθηκε διδάσκαλος στην ελληνική Σχολή των Επιβατών της Θράκης για το διάστημα 1796-98, όταν, ίσως μεταξύ των ετών 1800-1801 ή 1803, καλείται ως διδάσκαλος των γραμματικών στη Μεγάλη του Γένους Σχολή, όπου δίδαξε τα γραμματικά και αναδείχθηκε τύπος διδασκάλου, ζων έν σεμνότητι βίου- γράφει ο Σαμουήλ Κύπριος- ού ένεκα και πολλήν είχε τήν υπόληψιν παρά πᾶσι τοις τότε του γένους πρώτοις μάλιστα δε τοις εύσεβεστάτοις και χριστιανικωτάτοις Καλλιμάχαις. Όταν αποσύρθηκε από τη δημόσια διδασκαλία, δίδασκε στο σπίτι τους τα παιδιά δύο σπουδαιών οικογενειών της Κωνσταντινούπολης, των Καλλιμαχών και Μαυρογενών, με την προστασία των οποίων τον Φεβρουάριο του 1807 προχειρίζεται μητροπολίτης της πατρίδας του Αίνου, όπου όπως γράφει ο Σαμουήλ ο Κύπριος *ει και μή έδίδασκεν ήν σιωπῶσα διδασκαλία τής άρετής.* Κηδεμόνα και προστάτη είχε τον τότε ισχυρό Μελέτιο τον από Λέρου μητροπολίτη Ηρακλείας (1794-1821) και κοντά σ' αυτόν υπηρέτησε ως ιδιαίτερος γραμματέας και αργότερα διάκονος (1803-1807), καθώς μας πληροφορεί ο Κοσμάς, μητροπολίτης Βιζύης.

Ήταν τέτοιο το πνευματικό μέγεθος του Ματθαίου ώστε ο Μανουήλ Γεδεών να πιστεύει ότι η επιστολή που έστειλε ο άγνωστος Οικονόμος εξ Οικονόμων στον Πλάτωνα Φραγκιάδη, μητροπολίτη της πατρίδας του Χίου, αρμόζει και στον Ματθαίο της Αίνου:

Έχειροτονήθης μητροπολίτης τής πόλεώς σου, έπίσκοπος τών συμπολιτών σου, πνευματικός πατήρ τής πατρίδος σου...έλεγεν ό όμώνυμός σου Πλάτων, ότι τότε εντυχοῦσιν αί πόλεις, όταν βασιλεύωσιν οί φιλόσοφοι ή φιλοσοφήσωσιν οί βασιλείς. Ένομοθέτησαν οί Θηβαῖοι να βασιλεύη εις τās Θήβας Θηβαῖος, δια να γνωρίζη εκ πείρας τών συμπολιτών τὰ ήθη. Χίε τής

Χίου μητροπολίτα' εἰς τὴν ἱεράν σου κορυφὴν βλέπω πεπληρωμένην καὶ τῶν θηβαίων τὴν νομοθεσίαν καὶ τοῦ Πλάτωνος τὴν φιλάνθρωπον εὐχὴν.

Ο ὀσιολογιώτατος ἐν ἱεροδιδασκάλοις Ματθαῖος, δὲν θέλησε γρήγορα νὰ ἀνέλθει σὲ ἄλλη ἀνώτερης τάξης μητρόπολη, ἀλλὰ παρέμεινε στὴ γενέτειρά του ποιμαίνοντάς τὴν θεαρέστως καὶ προάγοντάς τὴν παιδεία.

Ἡ πρώτη του μέριμνα ὡς ποιμένα τῆς Αἴνου ἦταν νὰ στηρίξει τὸ ὀρθόδοξο ἦθος τοῦ ποιμνίου του, προσκαλώντας γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ δόκιμους πνευματικούς ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὄρος. Ταυτόχρονα ὁμως φρόντισε νὰ ασχοληθεῖ καὶ νὰ παρέμβει διορθωτικὰ στὰ ζητήματα τῆς Σχολῆς τῆς Αἴνου, τὴν ὁποία με σιγίλιο στήριξε ὁ φιλόμουσος πατριάρχης Γεράσιμος Γ' τὸ 1796. Ἐτσι εἰσήγαγε, σύμφωνα με τὴν επικρατούσα τότε μέθοδο, τὴ διδασκαλία τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς στὴ Σχολή καὶ ὡς πρῶτο διδάσκαλο κάλεσε τὸ 1817 τὸν Ἁγιοταφίτη Κωστή.

Τὸ 1812 στάλθηκε ὡς ἔξαρχος ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο στὴ Σμύρνη γιὰ τὴν εἰρήνευση τῶν διαστάσεων ποὺ προκλήθηκαν ἐξαιτίας τοῦ Φιλολογικοῦ Γυμνασίου, λόγω ὁμως τῆς επικρατοῦσης σ' αὐτὸ ἀνώμαλης κατάστασης καὶ οξύτητος, δὲν πέτυχε στὴν ἀποστολή του.

Τὸ 1814 φιλοξενήθηκε ἡ Ἁγία Ζώνη στὴ Μητρόπολη Αἴνου. Ὁ Ματθαῖος τὸ ἴδιο ἔτος με ἐπιστολή του πρὸς τὴν Ι. Μ. Βατοπεδίου ευχαριστεῖ γιὰ τὴν ἀποστολή τῆς Ἁγίας Ζώνης καὶ γνωστοποιεῖ τὴν ἐπιστροφή τῶν πατέρων με τὶς εὐλογίες, οἱ ὁποῖες τοὺς δόθηκαν. Τελειώνοντας παρακαλεῖ τοὺς Βατοπεδινοὺς πατέρες νὰ εὐχονται νὰ ἀπαλλαγεῖ ἡ ἐπαρχία του ἀπὸ τὴν πανώλη.

Γιὰ τὸ Ματθαῖο γράφει ὁ **Β. Μυστακίδης** ὅτι ἔζησε βίο ἐνάρετο, ἦταν ἀφοσιωμένος στὰ τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ, εὐλαβὴς καὶ εὐπρεπὴς στὰ ἐκκλησιαστικά. Ὁ ἴδιος ὁ Β. Μυστακίδης μας διασώζει μιὰ περιπέτεια ποὺ ἔζησε ὁ Ματθαῖος, χωρὶς νὰ ἀναφέρει συγκεκριμένη ἡμερομηνία, ἐξαιτίας μάλλον τῆς σύγκρουσής του με συνήθειες ἐτῶν καὶ με κάποια οικονομικὰ συμφέροντα ποὺ κρύβονταν πίσω ἀπὸ αὐτές. Συγκεκριμένα ὁ Ματθαῖος ἐμπόδισε τὴν κατὰ τὰ ἐννεαήμερα (ἀπόδοση τῆς Κοιμήσεως) τῆς Παναγίας – ὅταν διεξαγόταν κάθε χρόνο ἐμπορικὴ πανήγυρις μπροστὰ ἀπὸ τὸν φερώνυμο ναὸ – γινόμενη θυσία (κουρμπάν) ὀρίζοντας νὰ τελεῖται μόνο τὸ πανηγύρι χωρὶς μιὰ τέτοια θυσία μπροστὰ ἀπὸ τὴν ὀρισμένη εἰκόνα. Ἀποτέλεσμα τῆς στάσης αὐτῆς τοῦ Ματθαίου ἦταν νὰ μετατεθεῖ ἡ πανήγυρις στὰ Καλύβια Μαλγάρων, ὅπου υπήρχε μιὰ ἀγιορεϊτικὴ μονὴ (μετόχι τῆς Ἱεράς Μονῆς τῶν Ἰβήρων). Τὴν ἐποχὴ λοιπὸν αὐτὴ ὁ Ματθαῖος κατατρεγμένος ἀπὸ τὸν κλῆρο καὶ τὸ λαὸ τῆς πατρίδας του, ποὺ τόσο ἀγάπησε καὶ πιστὰ υπηρέτησε, συκοφαντημένος καλεῖται στὴν Κωνσταντινούπολη ὅπου καὶ φυλακίζεται, χωρὶς νὰ γνωρίζουμε τοὺς λόγους τῆς φυλάκισης αὐτῆς, οὔτε τὸ πόσο διήρκεσε καὶ τὸ πότε ἀποφυλακίστηκε.

Τὸν Ἰούλιο τοῦ 1821, μετὰ τὸ φόνου τοῦ Ἰωσήφ Θεσσαλονίκης, προήχθηκε, με τὴν προτροπὴ τοῦ πατριάρχου *Εὐγενίου Β'*, σὲ μητροπολίτη Θεσσαλονίκης,

την οποία διοίκησε για λίγο διάστημα σε ημέρες φοβερές. Τον επόμενο χρόνο και συγκεκριμένα στις 30 Ιουλίου του 1822, σύμφωνα με τον με αριθμό 319 πατριαρχικό κώδικα που ανέγνωσε ο Β. Μυστακίδης, οδηγείται από τους Τούρκους δίκην ομήρου μαζί με άλλους αρχιερείς εις τὸ ὄδζάκι τοῦ μποσταντζήμπασι. Επί πατριαρχίας του λαοφιλούς Ανθίμου του Γ', τον Ιανουάριο του 1824, προβιβάζεται στο θρόνο της Κυζίκου, όπως φαίνεται και από το υπόμνημα της σελίδας 49 του Πατριαρχικού κώδικα, ο οποίος περιέχει τα υπομνήματα των ετών 1824-1838, σύμφωνα με την ανάγνωση του Β. Μυστακίδη: *Τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Θεσσαλονίκης ἀπροστατεύτου διαμεινάσης ἄτε τοῦ ἐν αὐτῇ ἀρχιερατεύοντος κῦρ Ματθαίου διὰ κανονικῶν ψήφων καὶ συνοδικῆς ἐκλογῆς μετατεθέντος καὶ προβιβασθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Κυζίκου.*

Ἡ ευσέβεια του Ματθαίου, ἡ παιδεία καὶ ἡ ἀρετὴ του, ὁ γνήσιος καὶ με ἐπίγνωση ἱερός ζήλος του, ὁ σῶφρων βίος του καὶ ἡ φωτισμένη ἀρχιερατεία του προσέλκυσαν τὴν ἀγάπη, τὴν τιμὴ καὶ τὸν σεβασμὸ του λαοῦ καὶ τῶν προυχόντων, οἱ ὁποῖοι κατὰ τὸν φαναριώτικο τρόπο προετοίμαζαν τὴν ἐκλογὴ του ὡς οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, μετὰ τὴν παύση ἢ τὴν παραίτηση του πατριάρχου *Αγαθαγγέλου (1826-1830)*. Ὄταν ὅμως ὁ Αγαθάγγελος πληροφορήθηκε τὸ γεγονός αὐτό, ζητούσε τὴν κατάλληλη εὐκαιρία νὰ ἀπαλλαγεῖ ἀπὸ τὸ Ματθαίο. Ἔτσι, ὅταν στις 3 Ιανουαρίου τοῦ 1827 πέθανε ὁ πατριάρχης Ἱεροσολύμων *Πολύκαρπος*, προσπάθησε με κάθε μυστικό τρόπο καὶ ραδιουργία νὰ πετύχει τὴν μετάθεση του Ματθαίου στὸν Πατριαρχικὸ Θρόνο τῆς Ἁγίας Πόλεως. Ἀλλὰ οἱ λαϊκοὶ ἐπίτροποι τοῦ Παναγίου Τάφου καὶ οἱ πρόκριτοι λογάδες τοῦ Γένους πρόκριναν τὸν Ἁγιοταφίτη ἀρχιμανδρίτη *Αθανάσιο*, τὸν ὁποῖο με δυσθυμία ἀναγκάστηκε νὰ χειροτονήσει ὁ Αγαθάγγελος, διότι ἐβλεπε τὸ Ματθαίο νὰ παραμένει στὴ γειτονικὴ με τὴν Κωνσταντινούπολη Κύζικο. Ὁ Μ. Γεδεών ἀναφέρει ὅτι αὐτὰ τα ἔμαθε τότε καὶ ἔγραψε ὁ πεπαιδευμένος *Φαναριώτης Χατζὴ Γεώργιος Κωνσταντινίδης*, τοῦ ὁποῖου τὰ ἀποσημειώματα ἐξέδωσε ὁ ἴδιος ὁ Γεδεών στα *Μνημεία Πατριαρχικῆς ἱστορίας*.

Ὁ Ματθαῖος κοιμήθηκε στὴν Κύζικο τὸν Ιούλιο τοῦ 1831, ἀφήνοντας τὰ ἐξῆς ἔργα: α) ἀντίρρησην πρὸς τὴν ἐν εἴδει ἀπολογίας περὶ τῆς εἰς τὸ χυδαῖον ἰδίωμα μεταφράσεως τῶν ἱερῶν Γραφῶν, ἀποσταλεῖσαν τῇ τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίᾳ ἐπιστολὴν τοῦ *Τορνόβου Πλαρίωνος*, ἡ ὁποία υποβλήθηκε στὴν περὶ τὸν πατριάρχου Ἄνθιμο Γ' ἱερά σύνοδο καὶ ἐκδόθηκε, με φροντίδα τοῦ Σαμουήλ Κυπρίου, ἀπὸ τὸ πατριαρχεῖο στὴν Κωνσταντινούπολη τὸ 1841. Στὴν Ἀντίρρηση ὁ Σαμουήλ Κύπριος προέταξε προλεγόμενα καὶ σύντομη βιογραφία τοῦ Ματθαίου, ὅπου ὅμως ὁ Μ. Γεδεών βρῆκε δύο λάθη: πρῶτον ὀρίζει τὴν ἐκλογὴ τοῦ Ματθαίου ὡς Μητροπολίτη Αἴνου τὸ 1809 καὶ δεύτερον, προσδιορίζει τὸ θάνατό του τὸ 1830. β) ἐπανάληψη τῆς Λογικῆς τοῦ Ευγενίου (σύμφωνα με τὸν *Αναστάσιο* τὸν Οικονόμο Ἀμπελακίων, ἀπολογία ἱστορικοκριτικὴ ἐν Τριεστίῳ 1814, σ. 218) γ) περιγραφή τῆς ἐπαρχίας Κυζίκου.

Στὴν *Ι.Μ. Ἰβήρων* τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἔχει διασωθεῖ μιὰ ἐπιστολὴ τοῦ Ματθαίου πρὸς τὸν ἅγιο *Νικόδημο τὸν Ἀγιορείτη*, στὴν ὁποία διαφαίνεται ἡ βαθεῖα

πνευματικότητα του Ματθαίου καθώς και το πατρικό ενδιαφέρον του για τη σωτηρία του ποιμνίου του. Απ' ότι φαίνεται προηγήθηκε ένα γράμμα του Αγίου Νικοδήμου προς το Ματθαίο, συνοδευόμενο από μια ερμηνεία των αποστολικών Επιστολών. Ο Ματθαίος αισθάνεται άσχημα γιατί εξαιτίας τῶν περιστοιχουσῶν ἡμᾶς διηνεκῶν φροντίδων, ἔτι δὲ καὶ περιφερόμενοι δύο ἡδη μῆνας εἰς ἐπίσκεψιν τῶν ὑφ' ἡμᾶς χωρίων δεν μπόρεσε να απαντήσει και να ευχαριστήσει τον Άγιο Νικόδημο. Η ιδιαίτερη ευαισθησία του Ματθαίου φαίνεται από το γεγονός ότι θεωρεί μεγάλη αμαρτία το ότι ασθένησε και δεν μπόρεσε έτσι να φροντίσει το ποιμνίό του όπως έπρεπε. Την επιστολή αυτή μάλιστα την υπαγόρευσε κλινήρης. Χαρακτηρίζει τον Άγιο Νικόδημο φίλων ἄριστε, καὶ εὐεργετικώτατε και τον παρακαλεί να στείλει στην Αίνο έναν πνευματικό. Θα στείλει ο ίδιος διακόσια αργυρά για την αγορά των νεότυπων βιβλίων των Καθολικών Επιστολών.

Στη συνέχεια κάνει λόγο για κάποιον Δοσίθεο μοναχό, και απορεί πώς οι πατέρες του κοινοβίου του εμπιστεύθηκαν μια τέτοια επιστασία. Ο Ματθαίος, επειδή ο προαναφερόμενος Δοσίθεος περιφέρονταν στην επαρχία του με τρόπο που δεν άρμοζε σε μοναχό και πρόσκομμα γιγνόμενον τοῖς βιωτικοῖς, τον συμβούλεψε να επιστρέψει στη μονή της μετανοίας του. Παρ' όλες τις μεσιτείες και τα τεχνάσματα που χρησιμοποίησε ο Δοσίθεος, ο Ματθαίος παρέμεινε ανυποχώρητος, γι' αυτό και ο Δοσίθεος φάνηκε ότι εγκατέλειψε την περιοχή, χωρίς να γνωρίζει ο Ματθαίος πού πήγε και ποια απάτη χρησιμοποίησε. Σε αχρονολόγητο όμως υστερόγραφο, ο Ματθαίος φαίνεται ότι πληροφορήθηκε αργότερα ότι ο προαναφερόμενος Δοσίθεος βρισκόταν ακόμα στην επαρχία του ασθενής.

Ο Αχιλλέας Σαμοθράκης δημοσίευσε έναν πίνακα δανειστών του Αίνου Ματθαίου, τον οποίον του παραχώρησε ο Μ. Ι. Γεδεών. Το συνολικό ποσό του πίνακα ανέρχεται στα 26750 γρόσια.

Στον με αριθμό 222 κώδικα του 19^{ου} αιώνα της Ιστορικής και Εθνολογικής Εταιρείας της Ελλάδος υπάρχουν εκκλησιαστικοί λόγοι και λόγοι στα ρητά του Ευαγγελίου, του οσιολογιώτατου Μητροπολίτη Αίνου Ματθαίου :

2(φ. 17^α). [Ματθαίου Αίνου ;] Λόγοι ἐκκλησιαστικοί ἐν τῇ καθωμιλημένῃ.

α' (φ. 17^α). «Εγκώμιον τῆς ἀγίας καὶ μεγάλης Παρασκευῆς». Ἄρχ. Πνίγονται πολλάκις, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί. -β' (φ. 19^α). «Ἐτερον τῆς μεγάλης Παρασκευῆς». Ἄρχ. ἡξεύρω Καλώτατε() ἡξεύρω λέγω Καλώτατε, τὸ νὰ παρασταθῆ ἓνα παιδάριον ἀνήλικον. -γ'(φ. 23^α). «Λόγος ἐκρωνητικός Β^{ος} εἰς ὁμοίαν ὑπόθεσιν». Ἄρχ. Ὑψιστε πλαστουργε, γλυκύτερα ἀπὸ μέλι βέβαια εἶναι ὅλα τὰ θεῖά σου λόγια.

3 (φ. 31^α). Ματθαίου Αίνου Λόγοι εἰς ρητά τοῦ Εὐαγγελίου ἐν τῇ καθωμιλημένῃ.

α' (φ. 31^α). «Τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου, καὶ ἐξ εὐωνύμων, οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἠτοιμάσται. Μαρκ: Κεφ. ι^ω». Ἄρχ. Δέν εὐρίσκεται προᾶγμα εἰς τόν κόσμον. Ἐν τέλει (φ. 40^α) «Ποίημα τοῦ Ἁγίου Αἴνου Κ. Ματθαίου». -β'(53^α). «Τι ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν ; Μαρκ : κεφ. Β'». Ἄρχ. Δέν εἶναι ἀπόνοια οὔτε αὐθάδεια ἢ τόλμα ὁποῦ λαμβάνω. Ἐν τέλει (φ. 53^α) «Ὑπὸ τοῦ

Ἁγίου Αἴνου Κυρίου Ματθαίου». -γ' (φ. 53^β). «Ἀπεκρίθη Ναθαναήλ καὶ λέγει αὐτῷ, Ῥαββὶ σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ». Ἄρχ. Τὶ τρόπους δὲν ἔκαμε, ποῖα μέσα δὲν ἐμετεχειρίσθη. Ἐν τέλει (φ. 58^β) «Ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Αἴνου κυρίου Ματθαίου». -δ' (φ. 59^α) «Ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα. Λουκ : κεφ. ιβ^ω». Ἄρχ. Καὶ ἓνα καράβι, ἀγαπητοί, ὅπου εἰς τὴν μεγάλην ταύτην καὶ εὐρύχωρον εὐρίσκεται θάλασσαν. Ἐν τέλει (φ. 69^α) «Ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Αἴνου Κυρίου Ματθαίου».

4 (φ. 71^α). Τοῦ αὐτοῦ (;) Ἑτεροὶ λόγοι ἐκκλησιαστικοὶ ἐν τῇ καθωμιλημένῃ.

α' (φ. 71^α). «Εἰς τὴν Βαϊοφόρον». Ἄρχ. Θαυμαστὰ καὶ ἐξαιρέτα εἶναι τοῦ Ἰησοῦ μου τὰ ἔργα τὰ τεράστια. -β' (φ. 74^β). «Εἰς τὴν ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου». Ἄρχ. Ἄχ ἄνθρωπε, ἄχ χαριτωμένον πλάσμα τοῦ παντοκράτορος θεοῦ. Μένει ἀτελές ἐν τέλει τοῦ φύλλου 76^α, ἐπομένων φύλλων ἀγράφων. -γ' (81^α). «Τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; Μαρκ : κεφ. Β'». Ἄρχ. Ὅλος ἔκθαμβος γίνομαι, Παναγιώτατε Δέσποτα, ὅταν μὲ τὸν νοητὸν ὀφθαλμὸν τῆς ψυχῆς. -δ' (φ. 87^α). «Ὁμοιώθητι σὺ ἀδελφιδέ μου τῷ δόρκονι, ἢ νεβρῶ τῷ πέλλω, τῶν ἐλάφων ἐπὶ τὰ ὄρη Βαθήλ ἄσμα ἀσμάτων». Ἄρχ. Θέαμα μέγα ἐστάθη, ἀσυνήθιστον θέατρον ἐφάνη. -ε' (φ. 92^α). «Ἴδού ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ παραδοθήσεται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ γραμματεῦσι, καὶ κατακρινούσιν αὐτῷ θανάτῳ». Ματθ : κεφ. ι^{ον}. Ἄρχ. Ἴδού καιρὸς εὐπρόσδεκτος (ἔτζι πρέπει καὶ ἐγὼ μὲ τὸ, Ἴδού νὰ προοιμιάσω τὴν ὁμιλίαν μου). -ς' (φ. 95^β). «Καὶ εὐρίσκει Φίλιππον, καὶ λέγει αὐτῷ ἀκολούθει μοι. Ἰωάννης κεφ. α^ω». Ἄρχ. Ὅταν ὁ καθαρὸς καὶ διαφανῆς ἀέρας εὐρίσκεται. -ζ' (φ. 101^α). «Ἐθεώρουν τὸν Σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα. Λουκ : ὁ εὐαγ. Κεφ. ι^ω». Ἄρχ. Δέν εἶνε ἀμφιβολία (εὐλαβέστατοι ἱερεῖς, εὐγενέστατοι ἄρχοντες καὶ λοιποὶ φιλέορτοι ἀκροαταὶ).